

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Május' 7 -dik napján, 1816 -dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Aprilis' 22 -dikén elkezdődött Párisban a' Lavalette' elsőbbségét illető processus, melynek a' tudva lévő három Anglusok is részesei. A' közönséges Esküttek' ítélőszéke előtt foly. Erre még Angliából is jelentek-meg sokan. A' szála dugva tele volt idegen és honnyi halgatókkal. Az előkelőbb halgatók' számára, a' milyenek az Anglus, Spanyol, Dánus 's más egyéb idegen Követek, Marschal Oudinot, Orosz Császári Adjutáns Hertzeg *Wolkonszky*, *Sidney Smith*, és sok többek, különös ülőhelyek voltak készíttetve. Fő aszszonyságok is méltóztattak nagy számmal megjelenni. A' hét vádoltatott személyek ezek: *Roquette - de - Kerquidec* Keresztelő János, Livornói születésű 61 esztendős ember, a' Párisi *Conciergerie* nevű fogház Protokollistája; *Eberle Jakab*, ugyan annak ajtónállója; *Bonneville*, a' Lavalette' komornyikja, 34 esztendős; *Marengo Guerin József*, gyaloghintóhordozó; *Sir Wilson Robert Tamás*, Angliai, szolgálatban nem lévő Generális, 38 esztendős; *Sir Hutschinson János Ilyés*, az Anglus Királyi testőrző seregbéli Kapitány, 26 esztendős; *Bruce Mihály*, Anglus Polgár, 26 esztendős. — *Boharnois Emilia Ludovikát* a' Lavalette' feleségét, és egy *Dutois* nevű 70 esztendős aszszonyszemélyt, a'

Lavaletténé szolgálóját, a' kik, mint gyanusok, egy ideig hasonlóképpen bezáratatva tartattak, a' Királyi ítélőszék vádoló Kamarájának határozása, a' vád alól feloldozta. — A' két Anglus katona tisztek *Wilson* és *Hutchinson* egész nemzeti katona formaruhájokban, az első mint Generális a' másik mint Testőrző Kapitány, úgy jelentek-meg az ítélőszék előtt. Politizai katonák kísérték-bé őket a' szalába, ülő helyekre, melly az ítélőszék' asztalával általellenben volt helyezettve. — A' 12 esküttek, kikből az ítélőszék állott, sorsvonás által határozattak-meg, és ezek voltak: *Truillebert*, Prokurátor a' Királyi ítélőszék mellett; *Thiron*, Referens a' petséltő hivatalnál; *Lavacher-Duplessis* Prokurátor; *Lemit*, Prokurátor a' Sequanai departament alsó ítélőszékénél; *Théviner* Prokurátor; *Grillon - Deschappelles - Edon*, Notárius; *Leprieur*, Bankós; *Marin*, Prokurátor a' Királyi Tanátsnál; *Deliege* Prokurátor a' Cassátzionális ítélőszéknel; *Maurey*, hajdani Prokurátor; *Cottereau*, fűszerszámárdló. Suplesek: *Gille*, Orvos Doktor, és *Moreau*, Prokurátor.

A' Királyi Kamara' vagy (mint másutt nevezik) a' *Fiscus*' résziről ezek voltak az ülésben: Az ifjabb *Desece*, mint Elölülő; *Hua*, Közönséges Prokurátor; *Carre*, Jegyző.

A Tanácskozás így folyt: — De e-cé, mind Elölülő, így szollott a' halgató közönséghez: Néhány személyek, honnyiak és idegenek, egy olyan tárgyra nézve, melly a' közönségnek figyelmetességét már régen magára vonta, az Esküttek' ítélőszéke eleibe állítottat. Ezen ítélőszéket olyan reménség táplálja, hogy az ide hébortsáttott közönség, nem fogja a' közönséges rendet (tsendességet) megzavarni's a't. — Azután a' vádoltatott személyekhez fordult az Elölülő, és rendre mindeniket megkérdezte, hogy ki és mi légyen? Mindenik megnevezte magát, úgy, mint feljebb említettük. Bruce' rül azt jegyzik-meg, hogy ő, mint tsak tölle kitelt, olyan hathatós hangon mondotta, hogy ő: Anglus Polgár. — E' meglévén, mindeniknek Prokurátorát különösen megeskette az Elölülő arra: hogy kötelességeknek, mellyet töllök a' törvények kívánnak, lelkiesméretszerént meg fognak felelni. —

Bruce felállván, jelentette, hogy egy irást, melly a' kezében volt, fel akar olvasni — az Elölülő ellenben intett neki, hogy halgasson, 's maga beszéllet, így szollván: Ezen ügyben Anglusok is néhányak vádoltatva vagynak. Ezek azt tartván magokrol, hogy a' Frantzia nyelvet fundamentomosan értik, semmi tolmátsot nem kívántak: hanem minthogy a' mi mindenkor oltalmazó törvényeink azt parantsolják, hogy az idegeneknek, ha vádoltatnak, tolmátsot rendeljünk, ehez képpent az ítélőszék Robert Jánost ezen Anglusoknak tolmátsolójokká nevezi, ex officio. — „Az Elölülő Robert Jánost előszollitván, őtet mint hivatalyszerént való magyarázatot: megeskedte, 's az után Bruce' hez fordulván, így szollott hozzá: — „Vádoltatott Ur! már most beszélhet.“

— Bruce hozzá fogott az itt következő irásnak olvasásához: —

„Uraim! Ámbár mi a' minket illető vádra nézve most a' Frantzia törvények alá vetietve vagyunk: tsakugyan még is meg

nem tiltattathatik a' nekünk soha, hogy a' népek' törvényére ne apellálhassunk. A' népek között való minden Kötéseknek első zikkelye a' költsönösség (reciprocitae), és valamiképpen a' Frantziáknak, ha Angliában vádoltatnak, meg van az a' jussok, hogy oly eskütteket kérjenek a' magok' megíteltetésükre, a' kik felelőszint Frantziákból felelőszint idegenekből álljanak: úgy tettett nekünk, hogy töllök Anglusoktól sem tagadtathatik meg Frantzia országban ez a' jus vagy kedvezés. Mi teká ebből a' tekintetből külömbkülömb kérdéseket terjesztettünk a' hazánkbeli törvénytudók elcibe, hogy ezen kérdéseknek megfejtése által erősítsék meg kívánságunkat, a' mely szerént a' minket megítelő eskütteket fele részint Frantziákból fele részint Anglusokból kellene állani. Hanem, Uraim! az az igasságos bánásmódja, mellyet erántunk a' ti Vádoló Kamarátok műtatott, arra határozott bennünket, hogy más lépést tegyünk. Egészszen reá bizzuk magunkat egy tupa Frantzia esküttekből álló ítélőszéknek igasságos és jó lelkiesméretes voltára. Vissza sem vetjük a' 12 esküttek között egygyiket is. Tsak oda célzunk, hogy a' midőn mi önmön személyiükre nézve, a' nemzetünket illető jusról lemondunk, ne adjunk alkalmatosságot arra, hogy a' mi tselekedetünk előbb vagy később fogásul szolgáljon arra, hogy más Anglusokkal is úgy bánjanak Frantzia országban, mint vellünk bántak, ha olyan állapotra találunk itt jutni, a' milyenre mi jutottunk. A' melly nyilatkoztatásunknak hitelessé való tétetése végett, neveinket ide irtuk, Párisban Aprilis' 22 - dikén, 1816 - ban: —

„Wilson, Bruce, Hutchinso. Düpin, az Anglusok' Prokurátora, azt kívánta, hogy Királyi ítélő Kamara, aláírás által ismerje-meg, hogy vette ezen Nyilatkoztatást.

A' Királyi Prokurátor: — „Tsudálkoznunk kell ezen nyilatkoztatáson! Egy

Státus sintsen olyan, melynek kötelességében ne állana a' közönséges rendnek fenntartatására vigyázni. A' vádoltottak a' közönséges rend ellen vétettek. Ha protestálás ez az ő Nyilatkoztatások, úgy ezt nem lehet vissza nem vetni; ha pedig tsupa nyilatkoztatás, úgy tsupa haszontalan-ság: minden esetben vissza vetni való.“

Prokurátor Dupin: — „Ezek nem protestálnak az ellenek való' perfolytatás' módja ellen; sőt önnön személyekre nézve egészszen lemondanak azon nemzeti jusokról, hogy az ő ítélő bírák felerészint Frantziákból, fele részint Anglusokból álljanak. De ebből nem következik az, hogy az ő nyilatkoztatások haszontalan legyen; ez az ő polgár társaikat illeti; rájuk magokra nézve semmi akadályt nem teszen a' per' folyamata' módjának. Olyan Frantzia törvény nem találtatik, melly azt tilalmazná, a' mit ezek kívánnak. Ezek az emberek nem felejtkezhetnek el arról, hogy ők Anglusok, hogy ők majd haza mennek, és ott élni akarnak azzal a' jóval, a' mi egy Anglus Státus polgárnak legnagyobb ditsóssege, hogy ők még vasravezetettve sem áldozták fel egy Anglus polgárnak jusát. Ez a' nyilatkoztatás nem okoz az ellenek való' igasságtételnek semmi akadályt.“

A' Királyi Prokurátor: — „Ha a' törvénynek alája adja az ember magát, megismeri annak igasságát; ha nem adja alája magát, úgy just tart ahoz, hogy protestáljon ellene: ez a' jus az, mellyet én, nemzetünk' betsületeért, az idegeneknek is meg nem engedhetek. Önként akár kéntelenségből, elég az, hogy nékiek alájuk kell magokat vetni a' mi törvényeinknek.“

Ezen hosszas disputálásnak az által szakasztott vége, hogy az ítélőszék a' tanátskozó szobába bémenvén, néhány minutányi tanátskozás után meghatározta, hogy a' Frantzia Királyi ítélő Kamara nem fogadhatja el az Anglusok által tétett Nyilatkoztatást.

Már most a' per' valóságos mivoltának folytatása is elkövetkezett. Az előlülő megszollította a' vádoltattakat, hogy figyelmezenek a' mindjárt felolvastatandó vádoló Aktára. Ennek felolvastatása két egész órát tartott. Az után felszollalt egy Királyi Vice-Prokurátor, és hosszasan mutogatta, hogy ennek az egész ügynek két része van, úgymint: az *Elszöktetés*, és *Eltitholás*. A' vádoltott személyek között név szerint mindenikről megmondotta, hogy melyik vádoltatik ezzel, melyik amazzal. Beszédjét, az Esküdtekhez fordulván, ezen kifejezéseken végezte: *Mikor arról van szó, hogy mi igaz? mi a' kötelesség? és mi a' betsület? nem kell akkor semmire rogatni, semmire inteni azt az ítélőszeket, a' melly Frantzia. Esküttekből áll.*

Azután következett elébb a' vádoltattak' s ezek után a' bizonyságoknak meghalgattatása, melly egy dióhajba szorítatva így adattathatik elő:

Roquette: Én megjelentettem volt a' Királyi Prokurátornak, hogy a' *Lavalette*' agyonlövettetésére határozatott nap előtt is az ő felesége és leánya a' szokott módon nálla ettek; ugyan ezen jelentést a' Politziái Prefektusnál is megtettem estve felé 6 órakor, a' kitől oly parantsolatot vettem, hogy többé senkit a' fogolyhoz bé ne bortsássak, ha mindjárt általa aláíratott parantsolatot mutatna is elő. — *Elölülő*: De hát a' Grófné Komornája *Dutoisné*, hogy ment még is bé? — *Roquette*: Nem tudom; ennek az alatt kellett történni, míg én a' Politziái Prefektusnál jártam. — *Elölülő*: Benn volt már 6 az előtt. Tehát, *Eberle*, kend bortsátotta-bé? — *Eberle*: Én nem bortsátottam. — *Roquette*: Mikor *Lavalette*, (mint *Lavalette* né) a' leánya, és a' komorna kimentek, *Eberle* a' folyosón találkozott velük össze, de a' tsalárdságot eszebe nem vévén elbortsátotta őket. — *Elölülő*: Kendnek *Roquette*, mint hogy nem tudta, hogy a' komorna is a' fogházban van, nagyon kellett bámulni,

snikor ottlenni látta. — *Roquette*: Valósággyal nagyon elbámultam. — *Elölülő*: Részesnek tartja-e kend *Eberlét*? — *Roquette*: Részesnek nem, hanem igen hig eszűnek. — *Elölülő*: Tudta-e kend *Bonneville*, hogy a' kend ura és aszszonya, *Lavalette*'s a' felesége, mit főznek? Igért-e kend *Brigant* nevű Trágernek (gyalogkotsi hordozónak) 25 Lajosaranyokat az útban, ha egy kevéssé sebessebben megyen? — *Bonneville*: Nem ígertem én semmit, hanem mikor láttam volna, hogy *Brigant* nagyon elfáradván, nem akarja tovább vinni a' gyalog kotsit, azt kérdettem tőle, hogy tudja-e, hogy neki még ma sok házakhoz el kell vinni a' Madámot, és hogy tsak pénzt kaphasson az ember, nem kell sokat szabadkozni. Hanem *Guerin*, az alatt más társat keresett *Brigant* helyett magamellé. — *Elölülő*: Nem hallotta-e kend *Guerin*, hogy *Bonneville* 25 aranyot ígért volna *Brigantnak*, ha sietni fog a' gyaloghintóval? — *Guerin*: Én nem hallottam. — *Elölülő*: Hát hol tettétek-le a' gyaloghintót? *Guerin*: A' *Barillerie* nevű utzának szegleténél, minthogy igen nehéz volt, 's a' benne lévő tereh, a' hintónak nagyon az egyik oldalára dült volt, a' melly idő alatt *Lavalette*, kinek abban való lételéről én semmit nem tudtam, kikelvén, a' leánya ült helyébe bé. —

Elölülő: Hát *Bruce* úr, az úr régen van-e Párisban? — *Bruce*: Már 13 hónapja. Mikor *Bonaparte* megérkezett, 's a' hadakozás elkezdődött, eltávoztam volt innet, hanem *Junius*' vége felé ismét vissza jöttem, minthogy *Marschal Soult*tol nem kaphattam passust a' továbbmenetelre. — *Elölülő*: Az úr a' *Saint Leui* Hertzegnéhez (a' *Hollandiai* volt Királynéhoz) írván, ötöt Császári Hertzegaszszonynak titulálta, holott tudta az úr, hogy az úr országglószéke *Bonapartét* Császárnak lenni meg nem esmérte. — *Bruce*: Ez igaz. — *Elölülő*: Az ur közösülésben volt a' *Bonaparte*' körül lévő emberekkel 's név sze-

rént a' *Vicenczai* Hertzeggel. — *Bruce*: Ez is igaz: de nem tudom, hogy mitsoda köze lehet ezen kérdéseknek a' *Lavalette*' úr ügyéhez? — *Elölülő*: Ném szabad olyan kérdéseket tenni, a' milyeneket jónak lenni gondolok. Nem találták-e meg az urnál *Lord Wellington*nak egy eredeti levelét, a' melly *Ney*hez volt irattatva? — *Bruce*: Igen is megtalálták. Engem' nagyon érzékenyített a' *Ney*' sorsa, mellyért én meg sem pirosodtam. — *Elölülő*: Az úr volt az első, a' kit megkerestek, hogy *Lavalettét* eldugja és megmentse? — *Bruce*: Engem' kértek, hogy megmentsem, de én őtét magamnál el nem dughattam. Dec. 31-dikén egy nevetlen levelet vettem, melyben kérettelem, hogy *Lavalettét*, ki még Párisban volna, mentsem meg; én úgy iteltem, hogy betsületem kívánnya töllem, hogy egy embert, a' ki a' maga életét reám bizza, megtartsak. Én senkit belé nem vontam volna ezet dologba, ha' azt egyedül magam végre hajthattam volna. Hanem így kénytelen voltam egy barátomtól, a' ki más nap reggel hozzám jött, a' kit én megnevezni nem akarok, de a' ki talám maga magát meg fogja nevezni, engedelmet kérni arra, hogy tilkomat neki felfedezhessem. Istennem, így kiáltott-fel a' barátom, minekutánna neki a' dolgot elő beszéltetem, hát Párisban van még *Lavalette*! Melly nagy szerentséltenség! Úgy itélt ez a' barátom, hogy még egy harmadik személyt is belé kell vonnunk a' dologba. E' meg is lett. Mi bármán megegygyeztünk, hogy miképpen intézzük-el a' munkát. *Lavalettét*, kinek tartózkodása' helyet én addig sem tudtam sem tudni nem kívántam, *Januarus*' 7-dikén az említett harmadik barátomnál találtam; én őtet megöleltem; plánuunkat közlöttük velle; 's éjféltájban eljöttem tőlök. — *Elölülő*: Az úr e'sszerént Kapitány *Hutchinson*nál találkozott *Lavalettével*, úgy-e, a' kinél ő elvolt rejtve? — *Bruce*: Én a' Kapitányt nem ne-

veztem (ekkor sügött valamit Hutschinson Bruceék) hanem, minthogy maga megengedi, tehát kimondom, hogy nálla láttam *Lavalettét*: — *Elölülő*: De, ugy-é, hogy az Úr tanátsolta Hutschinsonnak, hogy rejtse-el *Lavalettét*? — *Bruce*: Nem. *Lavalettének* az ő megtartása ugyan az én első gondolatom volt: de a' Kapitánynak nem én adtam azt a' tanácsot, hogy őtet elhajtse. — *Wilson*: Ez én voltam, *Elölülő* úr. — *Elölülő* (*Bruce*hez szollván): Az ur adta-é a' *Lavalettének* való parókához a' mértéket? — *Bruce*: Az a' parókamérték, melyet az én leveles táskámban megtaláltak, egy barátom' számára való volt a' Konstantinápolyban lévő Anglus Követség-nél. —

Elölülő: Hutschinson úr, az úr szálására volt-é *Lavalette* befogadva? Az úr a' maga kabrioletjében vitte-é őtet *Compiegne*-ig? — *Hutschinson*: úgy van. — *Elölülő*: Mind ezek-által tsak a' maga barátjaitakarta-é az úr lekötölni? — *Hutschinson*: Nem; tsak az emberiség indított mind ezekre. — *Elölülő*: Ugy lásszik tsakugyan, hogy az úr ezen próbatételben nem volt tulajdonképpen részes, minthogy az úti költségről való számolást *Generális Wilsonnak* által adta. — *Hutschinson*: Én ezt tsak azért közlöttem véle, hogy maga kérte. (Erre *Wilson* is felszollalt, hogy úgy van). — *Elölülő* (*Wilson*hoz): Az úr Egyiptomban szolgált, és az Anglusoknak Egyiptomi táborozásokrol tett tudósítása által legelőbbször tette esmeretessé Európában a' Bonaparte' ön-kény szerént való tselekedeteit? — *Wilson*: úgy van, én akkor egy meglehetősen hírbenn lévő *Generálisnak* Adjutánsa voltam. — *Elölülő*: Az úr intézte-el a' *Lavalette*' elszökését? — *Wilson*: Én. — *Elölülő*: Egygyetértett-é az úr *Hutschinsonnal* a' plánumnak elintézésében, 's az úr indítottafel őtet arra, hogy *Lavalettét* magához befogadja? — *Wilson*: Az én barátom *Hutschinson* semmit nem tett az én befolyásom nélkül. — *Elölülő*: Es-

merthe-é *Generális Wilson* ur *Lavalettét* ennelőtte? — *Wilson*: Én nem esmertem nem is láttam soha. — *Elölülő*: Az úr két passusnak segedelmével, mellyeket mindenütt vidimáztatott, *Lavalettét* költött név alatt kivitte Fr. országnak határairol? — *Wilson*: Úgy van. — *Elölülő*: Tudta-é az úr, hogy ő halálra van ítéltetve? — *Wilson*: Minden kétségen kívül. — *Elölülő*: Tudta-é, hogy *Lavalette* azért ítéltetett halálra, hogy (fő postaigazgatókorában) a' Király' proklamátzióját elsikkasztotta, és hogy azoknak czímborász társok volt, a' kik a' Bitangolót Fr. országba viszsza hozták. — *Wilson*: Én soha nem hallottam, hogy *Lavalette* Bonapartéval levelezett volna, 's nem hiszem azt átaljában, hogy a' Bonaparte' visszajövele valamely pártos társaságnak, vagy pedig az ő Frantzia országgal fenntartott egygyetértésének munkája lett volna. Egyéb eránt mondhatom, hogy a' mi indulatunk ezen egész dologban telyességgel nem valamely politikai czélzás, hanem tsupán tsak emberi érzékenység által vezéreltetett; *Bruce* az én szívemben olvasott, és meg nem tsalattatott. — (A' többi következik).

Minthogy ez a' per igen sok jeles dolgokat foglal magában és szép beszédek fordulnak benne elő, tehát ezt, ha szintén egy kevéssé hosszús is, végig ki fogjuk adni a' jövő árkusainkban: most még tsak azt jegyezzük meg röviden, hogy Aprilis' 24-dikén kimondatott a' hét vádoltatottakra az ítélet, és ennyiben áll: — *Eberle* vétett az által, hogy a' *Lavalette*' elszökését gondatlansága által elősegéllette, 's ezért két esztendői fogságra és arra büntetetik, hogy fogsága' idejének eltelése után még 10 esztendeig a' fő Politzianak felvigyázása alatt maradjon. *Bruce*, *Hutschinson* és *Wilson*, vétkesek, azért, hogy *Lavalettét* elrejtették 's aztán az országhol elszöktették: tehát három hó napi bészárattatásra, 's a' processus' költségének megfizetésére ítéltetnek. A' más bármak feloldoztattak a' vád alól.

A' megítéltetteknek három napok enged-
tettek az apellálásra.

A' Francia Királyi udvar három hé-
tig tartandó gyászba öltözött a' mult hónap
24-dikén, Auszriai Császárné ő Felségének
meghalozásáért; a' tizenegy elsőbb na-
pokban mély, azután fél gyászos ruhát
fog viselni.

Azról emlékezzén egy Párisi író, hogy
Bonaparte a' maga Elbárol való vissza-
érkezése után miként fogadta a' Helvétus
seregeket Beszanszon városában, ezeket be-
széli: D'Affry Oberster, úgymond, Már-
tíus' 21 - dikén 1815 - ben azt a' jelentést
vette Bonapartétól, hogy ez más' nap az ő
regementjével mustrát fog tartani. Affry
azt felelte, hogy el fog járni a' maga kö-
telességében. Ez a' Helvétziai hadi sereg
azonközben 22-ikben még nem jelenvén, Bo-
naparte ízent az Obersterhez hogy jöjjön hozá.
Affry el is ment. A' Marsallok' szalájá-
ban el akarták két tisztek venni a' kard-
ját, de ő azt kibuzván, így szóllott hoz-
zálok: „A' mérészebbik vegye el a' kard-
mat.“ Ez a' nem várt ellentállás bámulás-
ra indította őket, Bonaparte kérdete az Ober-
stertől, hogy az ő parantsolatjának miért nem
engedelmeskedett? — Azért, mert parant-
solatot tsupán a' Királytól, vagy a' Kán-
tonoktól fogadok-el. — Tudja-e kívül be-
széli az Ur? — Igen is, Bonaparte Gene-
rálissal beszéllek. — Az úr a' Prantziak'
Császárjával beszél; 's mint ez parantsol-
lom az urnak, hogy jefejjen-meg a' maga
regementjével a' Karousel piazton. — Ge-
nerálist ujonnan megmondóm, hogy én
parantsolatokat tsak a' Királytól fogadok-
el, a' kinek hívséget esküdtem. — Öt esz-
tendővel ezelőtt nekem is hívséget eskü-
dött az Ur. — Az alól engemet az Ur a'
maga lemondása által feloldozott. — Majd
észibe juttatom én azt az Urnak. — Kérem,
emlékezzék-meg az Ur, hogy én Helvétus
vagyok. — El s' elesztem egész seregete-
ket. — Nem egy könnyen lehet 30,000

embert elosztalni, kik mindenkor készek,
inkább az életeket miut sem szabadságokat
elveszteni. — Még is meghódított Austria
benneteket. — De megszabadított Tell
Wilhelm. — Elég! monda végtére Bona-
parte. — Minnyájau, a' kik ezen beszél-
getésen jelen voltak, azt gondolták, hogy
Oberster Affry bizonyosan fogságra tété-
tik. De semmi se' lett belőlle. A' Hel-
vétziai hadi seregek honnyokba bostát-
tattak.

Párisban nem regen ismét több szemé-
lyek ítéltetek-meg lázasztó beszédeikért
és a' királyi őrző sereghez intézetett tsábi-
tó próbatételeikert. Hasonló parpatvarko-
dásokrol érkeznek a' departamentekből is
jelentések. *Rouenben* egy granadiros ka-
tona tellyességgel nem akart megesküdni a'
Király' hívségére; *Dolben* egy ember fog-
ságra tététt, a' ki a' Császárnak elj-ntki-
áltott, és egy annakelőtte az ágyuzó se-
regnél volt altiszt a' maga képtelen be-
szédei miatt a' szigetekre vitetett számkí-
velésbe. *Douayban* egy nemzeti őrző, ki
a' maga bajtársat Jakobínusnak és Bonapar-
tistának tsúfolta, 's ezért egy kis bün-
tetést kapott vala, előbbször a' maga fő-
tiszjet, 's azután pedig önnön magát is,
agyon lőtte.

Április' 6 - dik napján az *Arriegei* de-
partament' nevet viselő Légyió hirtelen ősz-
szebivattott, azzal a' parantsolattal, hogy
kiki tarisznyájával együtt álljon - ki. Mi-
nekuutánna a' sereg összegegyülekezett, an-
nak Oberstere minden tarisznyákat szemé-
lyesen megvizsgálván, egyikben egy három-
szinti kokárdat, és egy sasztimert talált.
Mind a' kettőt magához vévén, 's a' kato-
nát, kinek tarisznyájában azokra akadott,
a' sorból kiállatván, ekképpen szóllott:
„Katonák! Én ezen vizsgálódást tulajdon
szemeimmel azon okból tettem, hogy egy
a' kaszárnyátokban történt lopásnak nyo-
mára akadhassak; nagy öröömre meg-
győződtem a' felől, hogy ti azon dologban

minnyájan ártatlanok vagytok, ellenben mást valamit találtam, a' mit ugyan magam se' kerestem, tudni illik egy árulót. Ez a' granadíros a' tarisznyájában egy három színű kokárdát és a' maga hajdoni tsakójáról egy sasztímert dugott vala el gondosan, valaha lázszasztást okozandó tzelzással. Katonák! engedelmet adok néktek arra, hogy tegyetek az eránt íteletet, ha valyon megmaradhat-e ez az ember ezentúl köztetek? Erre az egész batallion közt birtelen nagy mozdulás történt, 's minnyájan egy hanggal így kiáltozának fel: „Nem, nem, azonnal el kell őtet kergetni tőlünk; eljen a' Király!” Ezután a' bűnös a' Legyiónak sora' eleibe kiállítottatott, degradáltatott, 's tömlőtbe vitetett, a' hadi törvényszék' kezibe való általadatás végett.

Nepkeleti India.

A' múlt esztendőben, September' 12-dikén költ *Calcuttai* újságban következő történet adatik elő: Egy indiai 72 esztendő özevegyaszszony, megakartta magát az ott uralkodó szokás szerint a' meghalt férjének testével égetni. Minekutánna a' farakást meggyujtották volna, 's ő a' lángot nem szenvedhetvén megbánta a' maga elszánását, 's a' lángok közt dühösen bánykódván, végtére elugrott, noha rea volt köttetve a' fára. Ekkor az ezen áldozatnak szemlélése végett ott jelen volt Anglus politikai tisztviselőknak lábaikhoz borúlt, 's őket, hogy vegyék oltalmazássok alá, erősen kérte. Ezek, nohá a' nép az ellen igen zugott, haza vitették a' szerentsétlent, de két nap mulva meghalt, rettentő fájdalomai között.

Napnyugoti Indiai Szigetek.

Cayesben és *Jacmelben*, *St. Domingo* szigetén, a' *Pethion'* birtokában, nem régen több frantziák letelepedtek. E' mi-

att zenebona támadott, de a' melly le tsendesítetett, és annak felgerjesztője, *Mosambique* nevű Oberster, *Pethion'* parantsolatjából agyon lövettetett. *Ohristophe* agyon lövetett közelébről két északi Amerikánust, kik két zsák kávév vámfizetés nélkül ki vittek az ő birtokából.

A' Londoni újabb levelek így beszéllenek ezen tárgyrol: Minthogy, úgymond, *Henrik Király* néhány Amerikai embereket felakasztatott, 's néhányakat tortúrára vonatott: erre nézve az Amerikai egyesült Státusok' Országlöszéke, egy hajós sereget rendelt ki, a' melly két 74 ágyus és néhány kisebb hajókból áll, hogy *S. Domingóhoz* evezvén, a' nevezett Király' birtokának partjait vegye körül.

Spanyol Ország.

A' Londoni levelekben ilyen Spanyol tudósítások taláttanak:

Generális *Odonel* a' tortúra miatt (melyre a' nem rég' említett özszeesküvésért vonatott vala) kezeinek többé semmi hasznát nem veheti, minthogy az ujjainak tsuklósontjai mind kifatsartattak a' nyújtás által. A' *Valencziai* Fő Számtartó, a' kínzasközben meghalt.

A' *Kataloniai* Regémentből 10 tiszték, arra a' gyanura, hogy ezen özszeesküvésnek ők is részesei lettek volna, elfogattatván vasra verették, a' mélyért mind odá hagyták a' több tiszték az egész Regementet.

A' *Laibachi* újságszerént Fels. Urunk *Triestből* visszafelé való útjában, e' hónap' 20, 21 és 22-ik napjait *Laibachban* tölteni, 's onnét útját *Insb ruck* felé venni szándékszott, a' hova e' hónap' 1-ső napján bémentek az *Austriai* seregek.

Május' 4-ik napján adtak Szász forint Huszaspénzért 359 1/4 forintot Váltótulában. Egy Császári aranyért 16 fl. 26 kr.